

КНИГОЗНАВЧІ ЧИТАННЯ

Нещодавно в Музеї книги і друкарства України була відкрита тематична виставка й відбулися Книгознавчі читання, присвячені 80-річчю Українського наукового інституту книгознавства (УНІК). Вони були проведені музеєм спільно з науковцями Національної бібліотеки України ім. В.Вернадського.

Український науковий Інститут книгознавства (УНІК) був заснований 1922 р. Його очолив великий ентузіаст вітчизняної книжкової справи Юрій Меженко. В інституті працювали відомі вчені-книгознавці Дмитро Балика, Микола Іванченко, Микола Макаренко, Сергій Маслов, Павло Попов, Ярослав Штешенко та ін. 1923 р. відбулася перша Всеукраїнська виставка друку. Вона мала неабияке значення в культурному житті Києва та й всієї України, на ній було представлено три тисячі одиниць друкованої продукції, з них майже третина ілюстраційного матеріалу.

Вчені УНІКу займались фундаментальними дослідженнями історії книги, питаннями її суспільної, психологічної проблематики, зокрема процесами вивчення, навчання, читання, розповсюдження, побутування друкованої продукції. Книга ставала об'єктом науки, вірніше, саме тоді й закладались основи книгознавства, по-справжньому комплексного наукового підходу до дослідження книги. І як засвідчив Міжнародний з'їзд працівників друку в Празі (Чехія) 1926 р. і Міжнародна книжкова виставка 1928 р. у Кельні (Німеччина), українська наука про книгу займала тоді провідні позиції в світі. Інститут видавав "Труди УНІК" (4 томи), "Наукові записки" (2 томи), вів "Літопис українського друку", публікував журнал "Бібліологічні вісті" (вийшло 25 номерів) тощо. В ґрунтовних працях учених, в інформативних періодичних повідомленнях висвітлювалось широке коло проблем і питань. Це й складні, дискусійні теми з історії книги та книжкової справи, і злободенні завдання розбудови бібліотечної мережі в республіці, і налагодження книжкової торгівлі на селі та аналіз соціологічних опитувань про ту чи ту книжку і т. ін.

Уже на початку 30-х років почались гоніння властей на вчених інституту, звинувачення їх, як і багатьох письменників, митців в "українському буржуазному націоналізмі". УНІК було піддано гострій критиці і невдовзі ліквідовано. Науковці зазнали репресій. Важливу справу — науку про книгу, питання, пов'язані з розвитком масової інформації, було спалюжено, деформовано. І нині наслідки цього відчуваються досить гостро.

Гірко усвідомлювати, що не маємо сьогодні змоги видати "Енциклопедичний словник української книги". Особливо прикро, коли бачиш, як бурхливо розвивається, відповідно трансформуючись, світова наука про книгу і про новіші засоби інформаційного забезпечення. В цій дуже важливій справі робить нам виклик уже ХХІ вік. У найближчому майбутньому, безперечно, ця галузь буде провідною. То чи маємо право втрачати час і не діяти як належить?

Микола Гламазда

УКРАЇНСЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТУ В МОСКВІ 10 РОКІВ

Український державний університет у Москві (УУМ) працює відповідно державних програм Російської Федерації на кшталт Українського інституту при Гарвардському університеті в Америці, Канадського інституту українських студій, Українського вільного університету в Німеччині та інших українських діаспорних науково-освітніх закладів світу.

За нелегку справу організації та розбудови Українського університету в Москві взяли такі науковці, освітяни, громадсько-культурні діячі, як Т.В.Муранівський (ректор УУМ 1992–2000 рр.), В.С.Ідзьо, В.І.Дудченко, Ю.Ф.Овченко, А.Я.Шевеленко, О.О.Руденко-Десняк, П.П.Кононенко,